

INNSPILL TIL REGIONAL PLANSTRATEGI FOR ROGALAND 2012 - 2016

Forum for natur og friluftsliv i Rogaland (FNF) takker for muligheten til å delta i ressursgruppen. Møtet avholdt 19. april var svært nyttig. Aktørene til stede var enige om at den sterke veksten vi ser i fylket, på alle områder, er tildels bekymringsfull og en stor utfordring.

Vi ble bedt om å svare på to spørsmål, muntlig og skriftlig. Utdypelse følger svarene her.

1. Hva er hovedutfordringene i fylket for de neste fire år, sett fra de interesser som deres organisasjon representerer? Svar:
  - Økt press på naturområder, inkl. INON, og grøntområder i nærmiljøet som brukes til friluftslivsformål og som er viktige for naturmangfoldet
  - Bit-for-bit ødeleggelse og endring av kystlandskapet og resulterende trussel for naturmangfold
  - Manglende virkemidler til å bruke friluftsliv som den viktige delen av folkehelsesatsingen den burde være
  - Ubalansert, til dels uhensiktsmessig, bruk av eksisterende virkemidler på nasjonalt og regionalt nivå som kan øke fysisk aktivitet og utjevne folkehelseforskjeller
2. Hva er hovedutfordringene i fylket generelt for de neste fire år, på tvers av interesseområdene til ulike regionale aktører? Svar:
  - Stor vekst, tildels ukontrollert, på alle områder og favorisering av offshorenæringen på bekostning av de fleste andre viktige sektorer
  - Motarbeiding og manglende bruk av viktige regionale planer og tilhørende ekspertise
  - Manglende samordning på tvers av regioner og helhetlig, nasjonal planlegging vedr. naturressursene
  - Ubalansert prioritering og mangel på betimlig rullering av fylkesdelplaner/regionale planer

Disse utfordringene utdypes her slik de påvirker natur- og friluftslivsorganisasjonene og i sammenheng med andre sektorer:

Planer og hensyn til natur og landskap:

FNF Rogaland er bekymret for verdien av regionale planer når fylkets egne vedtatte planer blir motarbeidet. Dette skjedde med fylkesdelplan for vindkraft. Arbeidet med regional plan for små vannkraftverk igangsettes i disse dager. FNF er redd den vil lide samme skjebne som vindkraftplanen. Vindkraftplanen brukes ellers ikke etter opprinnelig hensikt med en målrettet og nøktern utbygging som tilfredstiller målene til produksjon av fornybar energi. Nå er det gitt konsesjon i 'nei-områder' og vi risikerer å miste, og for alltid, ødelegge et verdifullt landskap, en kilde til naturmangfold og nødvendig ressurs for turisme og utfoldelse av friluftsliv. Dette skjer også langs hele Norskekysten. Det foregår også en bit-for-bit nedbygging av vassdrag uten at reelle sumvirkninger blir adressert. Samlet effekt blir kun vurdert for svært små områder om gangen. Vi ender opp med et lappeteppes av utbygde

FNF-Rogaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner. De frivillige organisasjonene representerer over 23 000 medlemskap og ca. 330 årsverk i frivillig arbeid. 13 organisasjoner er med i Rogaland: Norges Jeger og Fiskerforbund – Rogaland, Haugesund Turistforening, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Syklistenes landsforening Sør-Rogaland, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Sørmarkas venner, Rogaland Orienteringskrets, og friluftsrådene; Ryfylke, Dalane, Jæren, og Vest.

områder, forsvunne fossefall/strenger og store visuelle inngrep i naturen. F.eks., i Lysefjorden er det kun ett uberørt vassdrag igjen og denne ønskes utbygd. Dette i en av landets viktigste turistdestinasjoner. Vårt omdømme for å ha de vakreste kulturlandskapene i verden - ønsker vi virkelig å ødelegge det?

I Rogaland har vi svært lite urørt natur igjen – mindre enn i noe annet fylke. Presset på INONområder og verneområder er allikevel sterkt. Myrene, våre naturlige renseanlegg og kilde til stort biomangfold, forsvinner i alarmerende takt. Målet om å stanse tapet av naturmangfold innen 2010 ble langt fra nådd. I stedet ser vi en motsatt trend med økende trussel mot biomangfold, inklusive pollinatorene som landbruket er avhengig av.

FNF Rogaland ber derfor om følgende:

- Det utvikles en metodikk for å estimere sumvirkninger av naturinngrep på landsbasis
- Eksisterende vindkraftplaner og vannkraftplaner reevalueres og inkluderes i en nasjonal plan eller strategi for fornybar energi der en kan inkludere en helhetlig, balansert tilnærming og tar med mangfoldet av fornybar kilder og muligheter for energieffektivisering. Fornybarsatsingen inkl. finansieringsordninger og dens totale innvirkning på landskap, naturmangfold og reelle innvirkning på klima må tas grundig med.
- Arbeidet med vannforvaltningsplanen for Vannregion Rogaland tilføres nok midler for å kunne gjøre arbeidet som kreves. Nå dekkes en brøkdel av behovet.

Natur og friluftsliv og verdi i folkehelsesatsing:

FNF Rogaland ble svært skuffet og bekymret over at revidering av FINK ble utsatt. FINK har vært et viktig redskap mye pga. at den samlet de fire områdene friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern, men også fordi den er så konkret. Fylkesutvalgets vedtak om utsettelse er svært uheldig og kan signalisere en nedprioritering av disse sektorene. Avgjørelsen går direkte i mot intensjonene i samhandlingsreformen, satsing på folkehelse og fokus på forebygging. Friluftslivet og tilgang til natur der folk bor er spesielt viktig i folkehelsearbeidet. Satsing på friluftsliv er forholdsvis rimelig, har lav terskel for deltakelse og kan være et godt redskap for å utjevne helseforskjellene. Vi vet også at fysisk aktivitet er den beste forebyggen og forskning viser at helsegevinsten ved aktivitet *ute* er betydelig.

FNF Rogaland ber derfor om følgende:

- Rullering av FINK reevalueres og settes på dagsorden allerede til høsten
- Tippemiddelordningens rolle som virkemiddel i folkehelsesatsingen bør evalueres nasjonalt. Hvordan kan den brukes til å oppnå målene om utjevning av helseforskjellene og fokusere på investeringer som kan komme risikogrupper til gode? Her tror vi at friluftslivet kan være en av de viktigste løsningene.
- Partnerskapsavtalene og RUP og hensikten med disse i folkehelsesammenheng bør evalueres og muligens inngå i en mere helhetlig satsing for hvordan de frivillige organisasjonene kan samarbeide med administrasjon og hverandre.

Med hilsen

Forum for natur og friluftsliv i Rogaland

Emily L. Halvorsen (sign.)

Koordinator

Stavanger 25 . april, 2012